

Českoamerické školy.

(z Vlastivědy.)

Vím, že mnozí z čtenářů budou nemítlo žasnout, an se osměloji zaváditi o nejbouhlostivější otázku v našem českoamerickém životě — o českou školu. Ale myslím, že již na čase, abychom si jednou pověděli pravdu do očí. Co platno, že v ústě při každé příležitosti chvástáme a honosíme se býti pravými národovci, když na hlavní věc, na českou školu, zapomeneme. Ažkoliv tu máme na sta tak zvaných národních spolků, jest přes jen velmi malý počet těch, kteří zasluhují toho jména. Ovšem je-li přítomní schůzím těchto také národních spolků, domnívali byste se, že spolky ty jsou hotovy a volny přinést každou oběť na oltář vlasti. Ale chyba lávky! Jen se zmiňte o české škole, všechna národní nadšlost šmahem zmizí. Kdo by pořáde platil, mají jiné starosti. Ale také české spolky zapomínají, že jich trestuhodnou lhovostí kopají české národnosti v Americe předčasný hrob. Myslí, když spolky ony mohou vyhoditi na sta dolarů na veliké trefky, prapory, odznaky atd., mohly by též přispěti několika dolary ročně na českou školu. Ale chraň bůh, kam by přišly, musí pořádat pikniky, plesy a jiné "národní" zábavy. Pročel jen strhněme škra-bošku, přátelé, a povězte si otevřeně: Hyneme, ano hyneme a také v krátkosti v Americe zahynouti musíme. Že dím pravdu, každý zná, pohledně-li en do řad našich českých spolků. Na prsty by's snadno spočetli členy, kteří byli v Americe zrozeni a vychováni. Za to ale nalezneš je v počtu hojném u spolků cizích. Jsou pro nás na vždy ztraceni. A ptám se vás, či vinou? Nás všech. Kdybychom jim byli poskytnuli příležitost, českou školu, kde by se byli mohli naučiti znáti, čísti a milovati českou mluvu, zajisté by nyní námi nepovrhovali a za nás se nestyděli. Kdybychom je byli naučili česky číst, tak aby mohli nahlédnouti do českých dějin, věru by s chlubou a hrdostí hlásali do světa, že potomci jsou chrabrých Čechů. Neb není národa na počet tak malého, by honositi se mohl takovou slavnou minulostí, jako národ náš, národ český. Nejednou byla pronesena obava, že jakmile se zastaví vystěhovalectvo do Ameriky, našeho žití bude zde na krátek. Utone v moři angličtiny za málo roků.

Ovšem že náš dorost se nám tak šmahem odnárodňuje, nemalou toho též nesou vinu sami čeští rodiče. Neb na místo, co by měli jich děti učiti v kruhu rodinném jich rodnou mluvu, handrkují s nimi, jakmile dovedou několik málo slov zkomolené angličtiny, jen v této řeči. A ký pak div, že ony děti, když dorostou v muže a ženy česky neznají, se pak za jich špatně angličtinu handrkující rodičel stydí a jimi opovrhují. Jsou případy, že v osadě stává české školy, ale tací rodiče neuznávají za vhodné jich děti tam posíláti, raději je nechají touláti se po ulicích ve společnosti pouličních pobudů, kde jim namože hrozí zkáza mravů. Každý mně zajisté přisvědčí, že to obraz smutný, ale pravdivý. Než hledíme, bychom v budoucnosti napravili, co jsme v minulosti provinili. Zakládáme české školy v každé české osadě. Odchováme si mládež, na kterou bychom mohli býti někdy hrdí. Neotálejme přiněsti tu malou oběť na oltář vlasti, vždyť jest to naší svatou povinností. Jsme národ malý, utiskovaný a je nám třeba každé duše, která z nás vzešla, by pomáhala nám hájiti svou národní existenci. Mnozí z vás zvolají: "Jsme v Americe a americkými občany". Ano, pravdu díte. Ale proto, že hrdými jsme na to, slouží americkým občany, nesmíme zapomináti, že

jsme též Čechy. Nevěříte, že ten je řádným občanem, který opovrhuje svou rodnou zemí. Neb když nemiluje svou rodnou matku, jak může čísti a milovati svou nevěstu? Klá-mou sami sebe a jiné. Nejsou hodni sloužit člověkem. J. J. Vlach.

Katastrofa v Moskvě.

(z Staročechů listů.)

V den velké lidové hostiny, kterou dával car lidu, již o 5. hodině ranní počalo se několik set tisíc lidí tlačiti na 300 bud, v kterých měly býti dary rozdílány. O 6. hodině ranní byla již počta tlačence. Slunce jasně svítilo. Nejvíce způsobovali tlačencei tovární dělníci. Děti a ženské počali křičet. Avšak tato netrpělivá masa tlačila se pořád více na boudu, které stály v rovnoběžných řadách. Ined při prvém nátlaku padlo mnoho set lidí. Půda jest velmi nerovná, jsou na ní hlukoké příkopy. Dav, který byl v zadu, když slyšel křik a řev z předu, myslil, že ti v předu jásají nad dary obdrženými a na něho v zadu že se nedostane. Proto se ti zadní tlačili ještě víc do předu. Najednou učinili jako šílený útok. Statistické čítání v též okamžik do bud. Útok byl neodolatelný a tu se přihodila katastrofa. V několika minutách byli ti, kdo stáli v příkopech a na rozleh, buď poraženi na zem a ušlapáni a rozklá-páni od nepřehledných davů. Lidé, kteří byli vzadu, pořád nevěděli co se děje, a slyšeli jen šílený řev; nepřestávali se tedy tlačiti. Jakmile první padli, již nic nepomáhalo. Zadní řtili se v před a přední nemohli než stoupati přes hranice mrtvol.

Gorodovch (policista) bylo na místě málo. Dělal heroické pokusy, aby zabránili většmu neštěstí, ale marně, byli sami poraženi. Policisté vytrhli mužským hole z rukou a počali do davů mláti. Ale ani to nepomohlo. Davy byly jako posedlé. Kdo z tlačence vyvázl, měl šaty na těle na nadry. Z předních řad zachránili se jen ti, kterým se podařilo vyléztí na střechy bud. Na jednom místě, asi 100 čtv. metrů, leželo v několika minutách 800 mrtvol.

Lidé rvati se spolu jako dravá zvíř. Ale nejen divokost, nýbrž i hrdinná obětavost lidská ukázala se při té příležitosti. Asi 100 továrních dělníků přišlo se synem svého hospodaře do největší tlačence. Dělníci bojovali jako lvové, aby jej zachránili, což se jim posléze podařilo. Polovice jich byla umačkána. Příčinou byl 10 sáhů široký příkop před budami, kde měly dary býti rozdávány. Že nikomu dříve nenapadlo, čeho příčinou takový příkop může se státi, je přímo nepochopitelné. Příkop narovnal se mrtvolami a lidé ze zadu tlačeni chtělíce nechtělíce šlapali po nich jako po pšně. Když tlačence povolila a lid zvěděl o tom, co se přihodilo, on sám prvý jal se pomáhati nešťastníkům, uklízet zmrzačené a vytahovati mrtvé z příkopu. Brzy dostavili se na místo vojenští lékaři a zdravotní sbor s vozy. Lid hlasitě vzlykaje provázel tyto vozy.

Pořadatelé slavnosti nemohou býti z katastrofy viněni, protože odehrála se před dobou, k zahájení slavnosti ustanovenou. Není tedy pravda, že lid se dral a rval o pivo a jídla a že rozdavači házel mezi něj celé bečky. Nedošloť ještě k podílání, když katastrofa byla již skutkem.

Celá katastrofa odehrála se ve čtvrt hodině. Skoro všechny oběti náležel chudé a nejhudší třídě.

Platné bylo přispění hasičů, kteří pustili do davů proudy vody, čímž je rozrazili.

Mrtvolky byly na místě katastrofy spřádány 12 až 15 na bromevě. Před nimi byla stráž nedovolující nikomu přístupu kromě těch, kdo přišli agnoskovati mrtvolky. Mrtvolky byly hrozně zohaveny. Obličje roz-

slapány, kusy masa vytřhány, přes vtlačena, šaty rozorvány. Za hrobového ticha mrtvolky nakládány od bílého rána na vozy. Muštvo Červeného kříže konalo svou práci pomalu, jenom vozy hasičské se svým nákladem jeli dále. Muži a ženy ve smutku přicházeli prohlédnouti, zda-li by nenašli přibuzných.

Hlas časopisů o ženském vydání Pokroku Západu.

Neornost: "Ženské vydání Pokroku Západu uspořádaly české ženy z Omahy ve prospěch české svobodomyslné školy své, která sloužila zdarma vyláduje oběti všech, kdo se o ni mateřsky zajímají. A to jsou především české ženy v českých dámských společnostech, které podnikem tímto dokázaly, že dostihují ženy národnosti jiných v práci duševní. Jest to podnik velice chvalný a uznání hodný, a čestba čláka toho má svou cenu i proto, že od našich žen hlavně vyobháti pro vážnou a sralou jakost svou." Dopíste si každý o čláka za 10 centů ku "Pokroku Západu" Omaha, Neb.

Dennice Novotku: "Podnikavý "Pokrok Západu" uspořádal po příkladu mnohých časopisů angloamerických tak zvané ženské vydání svého listu ve formátu sešitovém, menšího folia v barevné obálce. Jest to čláka sepsané výhradně od žen v Nebrascce, hlavně v Omaze. Opatřeno jest podobiznami vynikajících českých žen tamějších, pak obrázkem české Popelky omažské (české školy) a jejího neunavného učitele p. Jos. Dinebiera, jenž na ní bezplatně po léta vyučoval a jako zřetelnici oka svého ji opatroval. Čláka to vydáno také hlavně ve prospěch oně školy, jejížmi šlechetnými podporovatelkami jsou tamějši ženské spolky. Literární příspěvky českých žen v tomto ženském vydání P. Z. jsou vesměs pozoruhodny. Vydání to slouží ke cti jak spolupracovnícem tak vydavatelstvu Pokroku Západu. V předmluvě k čláku tomu praví "Pořádatel výbor": "Chtěly jsme přispěti dle sil svých ku povznese ní žen a dokázati jim a všem vůbec, že i česká žena schopna jest práce duševní a to v míře větš, než sama si důvěřuje." Ujišťujeme "Pořádatel výbor", že i kdyby se vyskytl kritik, jenž by společnou práci jejich "pytlal nožem přisné kritiky", nemohl by než pochváliti snahu a zdatilost díla."

Školní zákony v Nebrascce.

Právě vyšlo a jest pohotově k rozsešílání druhé vydání školních zákonů v Nebrascce, zcela nově upravené podle nejnovějšího vydání vydaného státním školozorcem a obsahující veškerý opravy je v minulém sněmu ve školních zákonech učiněny byly. Vydání toto jest značně objemnější prvního a tvoří brožuru 96 stran velkého formátu. Obsahuje ovšem veškeré zákony vztahující se ku školství v distriktech venkovních i v městech a přijde dojíta vhod četným úředníkům školním, kteří buď vůbec anglickému vydání porozuměti nemohou, aneb jen z části rozumí, ne- jsouce dokonale znalými řeči anglické. Vše nejen úředníkům, nýbrž dojíta i všem občanům, jež o záležitosti školské se zajímají a takovými jsou skoro vesměs občané čeští v Nebrascce, neboť tu naleznou poučení o školních záležitostech, kteréž znáti má každý samosprávný občan.

Výroční schůze školní odbývají se posledně pondělek měsíce června a proto měl by každý Čech Nebrasky, kdo si přeje poučení o školních záležitostech, neodkladně objednatí zákony tyto aby mohl bedlivě pročísti a promysleti dříve než doba výř čně schůze nadejde. Cena tohoto vydání, ač mnohem objemnější jest než bylo prvé, obnáší pouze 50 centů a jest tudíž přístupna každému.

Upozorňujeme všechny kteří snad mají staré vydání, jež původně vyšlo v roku 1885, že jsou mnohé důležité články v zákonech těch obsaženy jež od vydání byly změněny, aneb pozbyly platnosti, neboť každý sněm který se od té doby odbýval, přijal

ONA VYRÁŽKA.

svědění může, pocit píchání jsou známky, že krev není v správném stavu. Používání několika láhvi osvědčeného švýcarsko-německého prostředku

Dra. Petra Hoboko

odstraňuje příčiny a tím těží zlio.

JEN MÍSTNÍ JEDNATELÉ JE PRODÁVÁJÍ

DR. PETER FAHRNEY,
112-114 So. Hoysne Ave, CHICAGO, ILL.

nějaké opravy a změny a proto každý kdo chce znáti zákony tak jak jsou v platnosti, musí si opatřit toto vydání nové. Podotýkáme, že tak jako v minulosti budeme i v budoucnosti přiblížiti bedlivě ku opravám jež budoucí sněmy snad by učinily a opravy ty uveřejněny budou v Pokroku Západu po každém zasedání sněmu i budou též tištěny zvláště a všem těm, kteří si nyní výtisk zákonů objednali, budou opravy ty pak ochotně zaslány zdarma, když se ne přiblíží.

Vydavatelé Pokroku Západu.

Bicykly za \$35.00.

Každý kdo si pozorně prohlédne bicykly necht' jakékoli soustavy jakékoliv výroby, musí dojiti k přesvědčení, že ty ceny za které se bicykly ať posud prodávány jsou náranné i řehnané a že není příčiny proč by dobré kolo nemohlo prodáno býti za částku značně nižší. Bicykly zdraženy jsou hlavně z příčin dvou: jedna z nich jest patenty na různé ať již prospěšné neb neprospěšné opravy a druhou jest veliký výdělek, který zůstává mezi velkoobchodníky, státními jednateli a místními jednateli než se kolo do ruky potřebovatele dostane. Jinými slovy, vynálezové beřou značnou část podílu na té vysoké ceně a prostředkovatelé prodeje, "middle men" ještě věš. Továrník též se nespojuje s malým výdělkem, proto že jdou kola na odbyti jako teplé koláče a tak věc jeví zřetelně: nestojí nic více než \$25 neb \$30, prodává se za \$80 i za \$100. To musí býti patrné: každému, kdo si jen poněkud bedlivě bicykly prohlédne a cenu jeho uváží. Musí býti též patrným, že kde se kupuje přímo z továrny, může se dostati za cenu \$35 právě tak dobré kolo, jaké prodávají místní obchodníci za \$75 až \$100. Také každý kdo o tom poněkud přemýšlel byl přesvědčen, že je doba nedaleká, kdy souběž sponžená velkovýrobou dočlív valně snížení dřívějších vysokých cen. Ta doba již nastala a my můžeme s potěšením našim čtenářům sděliti že za \$35.00 můžeme jim opatřiti z továrny výborné a pevné a trvanlivé kolo. To umožněno jest nám pouze proto, že objednáme přímo z továrny za hotové a tudíž za nejnižší cenu výrobní. Podrobnosti o bicyklech které nabíjíme naleznou naši čtenáři na jiném místě.

Vyd. Pokroku Západu.

Rádům Č. S. P. S.

Máme na skladě knihy pro opisování čtvrtletních zpráv, pro řády i Velkořády. Každý úředník ví, jak žádoucným jest, aby zachovány byly opisy čtvrtletních zpráv. Nejen že poskytují obraz stavu a pokroku řádu, nýbrž zhusta je jich potřeba k zjištění okolností, účtů atd. Nemá-li řád knihy takové, nemá také své čtvrtletní zprávy uloženy, proto že opis na obyčejných blanketách se snadno pohodí a ztratí. V knize jsou však na vždy zachovány. Prodáváme knihu tuto, obsahující místa pro 40 zpráv, tedy na 10 roků, za 75c. Pro velkořády jest kniha taková též nezbytnou. Každý tajemník Velkořádu by měl mít zachovaný opis čtvrtletních zpráv všech řádů, aby mohl je s následujícími porovnávat. Kde tak se nečiní, chybje se. Máme knihy také pro Velkořády dvou velikostí, v tuhé vazbě, o 400 a 600 stranách, po \$3.50 a \$5.00. Kde by přáli si tajemníci Velkořádů knihy také jednotlivě pro každý řád prodáme jim je za cenu valně sníženou. Objednávky knih těchto všech prací tiskových necht' děj se laskavě pod adresou.

Pokrok Západu, Omaha, Neb

O samovazacích.

JAKÝ jest rozíl mezi zdviží (elevátor) u jiných samovazaců a u CHAMPIONU? Všechny ostatní mají zdviží plňlá příkrou. Mnohé opět plňlá vysokou. Plátenka jsou u nich blízko sebe. Všechny jsou těsné a mnozí zkouší chybu tu napravití, ponechávajice zadní konec zdviže otevřený. Jiné nízké zdviže mají nízké kolo a rovný nastírač. CHAMPION jediný má nízký elevátor, mírně skloněná plátenka, vysoké hnací kolo a příkrý nastírač. CHAMPION jediný má prostranné místo mezi zdviží a jehlou a proto nemůže sláma padat ven přes hnací kolo. CHAMPION jest jediný vazáč, jenž nepotřebuje zvláštní síly k stlačení snopku a tím zabrání zatřhování a sklouzávání hnacího kola na vazké púdě a ucpávání stroje. Odstředivé kolo všemu tomu zabráni. CHAMPION má všechny dobré vlastnosti jiných vazáčů a nad ně v uvedených tuto bodech vyniká. Největší výhody má jen CHAMPION. Jiné zdviže musí lžiti příkře, neb jdou přes vysoké hnací kolo. Při tom musí býti válečky plátenek blízko při sobě, aby zdvihaly obilí v tak prudkém spádu. Následkem toho mnoho obilí bylo vydrolováno a vyrabilé, aby tomu předešli, dělali elevatory otevřené, že klasy zůstávaly venku ze stroje, ale ani to neukázalo se býti dostatečným, neb řetízky a jiné části stroje vytloukaly zrno. Jestliže vy neb vaše rodina churavíte, zavoláte lékaře, k němuž máte důvěru. Potřebujete-li právního zástupce, zjednáte takového, jenž v podobných případech má zkušenost. Uznáte, že jest to nesmyslné svěřovati zájmy své rukoumu muži, který nedokázal, že je dovede zastávati nikdy ve vašem soustavě.

Chraňte se vazáčů, jež nejsou ještě osvědčeny a o jejich ceně se můžete v soustavě přisvědčiti. Není rozílů, jsou-li dělány starou firmou.

Kupujte jen osvědčené stroje od firmy The Warder, Bushnell & Glessner Comp. Vyrabitelé CHAMPION vazáčů a sekačích strojů. Springfield, Ohio. Chicago.

"The Warder, Bushnell & Co." vyrábí Champion samovazáče od roku 1853. Zároveň udržují v jednatelnách po celé zemi části strojů ku správám. Hlavní jednatelna nalézá se v Council Bluffs a ti z našich krajanů kdož Omahu neb Council Bluffs měli by navštívití písařnu v čísle 115 So. Main ul., Council Bluffs, Ia., kdež bude jim řiditel p. L. A. Devinem vše správně vysvětleno.

Věčný žid.

Není díla, kteréž by v romanopisectví tak poutalo všechny vrstvy čtenářů jako "Věčný žid." Jest to román světoznámý, který každé čte se zálibem. Toto velké dílo, čítající 1226 stran, jest nyní k dostání úpně za jediný dolar. Sešit na ukázkou pošle se ochotně zdarma každému, kdo on požádá pod adresou.

Knihovna Am. Omaha Neb.